

ĐỒ-VĂN-Y
QUAN-LÝ,
GIÁ bán nhứt trình
AN-HÀ
Trọn năm.....8.000
Sáu tháng.....4.000
GIÁ bán riêng nhứt
trình L'APPEL
Trọn năm.....6.000
Sáu tháng.....3.000
GIÁ bán chung hai bên
Trọn năm.....10.000
Sáu tháng.....5.000

AN-HÀ-BẢO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM
EDITION EN QUOC-NGŨ DE L'APPEL

Organe d'Informations Agricoles, Commerciales et Industrielles

NHÀ BÁO Ở TAI BƯỞNG—Boulevard Delanoue—Cantho
Directeur Politique: TRẦN-ĐẠC-NGHĨA

PHẠM-KY-XUONG
CHỦ-BẾT
Về việc mua bán hay là
mua nhứt-trình hay là gở
bài đăng báo xin đề thơ
cho M.Đồ-văn-Y quán-lý
Lúc mua báo xin các
ngài chiểu cố, gởi số tiền
luôn, hẳn-quản lấy làm
thảm cảm.

KHẢO CỨU

về vật thực của người Annam trong Nam Kỳ

Ái cũng biết cái vấn đề thuộc về vật thực của dân Thuộc địa lúc này người ta đem ra mà nghị luận nhiều lắm, nhứt là từ ngày ông CALMETTE và ông ROUBAUD xướng ra bài giải giữa Thuộc-địa-khoa-học-viện thì nhà nước lo lắng vô cùng. Thiết đó chút, bây giờ ai cũng rõ biết vật thực của dân Thuộc-địa thường thiếu phẩm chất nhiều lắm, có chỗ thì thiếu chất kim như với, muối, diêm sanh, sắt, có chỗ thì thiếu chất mỡ, than, còn có chỗ lại thiếu chất khác nữa.

Phải có y viện khảo cứu mỗi vật thực cho tường tận thì mới biết vật nào có sức bổ dưỡng là bao nhiêu.

Tuy vật thực của dân trong xứ Đàng-Pháp có chất bổ nhiều hơn vật thực của dân nhiều Thuộc-địa khác, nhứt là của dân ở miền trung ương Phi-Châu, nhưng mà chất bổ ấy cũng chưa đủ mà làm cho con người tráng-khiến. Sự này đã có thí nghiệm chắc chắn rồi. Sở hình bị đã thấy những lính tập Annam đói qua đói bần Đàng-Pháp một ít lâu, chứng tỏ về xứ thì hình vóc đối khác nhiều, khi ra đi thì ốm yếu, mà chứng tỏ về mập mạp mạnh mẽ. Những lính ở trong xứ cũng vậy, khi mới nhập ngũ thì ốm yếu, mà đi lính rồi tuy không mập mạp bằng lính đói đi đến Đàng-Pháp song cũng mập mạp hơn lúc còn ở nhà nhiều lắm.

Làm cho lính trở nên mập mạp, chẳng phải là đối vật thực khác và kiểm kê mà sửa thời ưa của người ta. Chẳng cần làm như vậy, mà làm như vậy thì sai lắm. Trong mấy cơ lính tập Annam đói qua đói bần Mậu-Quốc, người ta chẳng hề đối vật thực bao giờ, chỉ lo mua cá ngoài biển mà chờ vô mây đón cho nhiều và mua nước mắm bên này rồi đóng thùng lớn gửi qua cho đủ dùng mà thôi. Lính mà được mập mạp mạnh mẽ đó chẳng những là nhờ vật thực nhiều mà thôi, mà lại nhờ đối món ăn thường thường, nhứt là nhờ có cho ăn thịt đúng theo thể thức nên mới được vậy, bởi vì người Trung-Kỳ với Bắc-Kỳ thuộc nay ăn thịt ít lắm.

Còn sự họ nói huyền hoặc rằng ăn gạo trắng mà sanh bệnh phong phú (beribéri) thì đã khảo cứu rất tường tận rồi, nên chẳng cần phải nói lại đây nữa.

Coi hai điều thí vụ trên đây thì đã thấy sự thay đổi vật thực nó

càng họ đến sanh mạng của dân chúng là dường nào. Ấy vậy mà nước tinh của lương vật thực của dân bần khổ, chẳng phải là muốn bày chuyện hoang đường nói nghe cho êm tai vui trí đâu.

Cái vấn đề phải giải quyết đây cần yếu về phương diện khoa học mà cũng về phương diện kinh-tế nữa.

Phương diện khoa học:— Phải tìm mà: 1— định coi chất cái chất bổ mỗi vật của người Annam ăn hàng ngày: 2— định coi mỗi hạng người mỗi ngày phải dùng vật thực bao nhiêu và dùng thứ nào tốt hơn, 3— định coi hạng người nào phải thêm bớt vật nào.

Phương diện kinh-tế:— Muốn thí nghiệm vật chất dạng chỉ cho người ta dùng mà bảo dưỡng sanh mạng thì cần phải: 1— xét coi mỗi hạng người trong xã hội hiện nay hạng nào ăn những vật nào và ăn như vậy tốn hao là bao nhiêu: 2— xét coi như đối vật thực thì mỗi ngày mỗi người tốn tiền ăn uống là bao nhiêu: 3— chỉ cách thể phải làm sao để thiết lập những thí nghiệm theo khoa học về cách tiếp dưỡng sanh mạng. Cách thể này có nhiều hạng, hoặc về nông vụ (là phải trồng thêm cho nhiều những thứ nào đáng mà ăn) hoặc về hàng hải (là phải tổ chức cuộc đánh lưới đúng bắt cá cho đủ mà ăn hoặc về thương vụ (là lập chợ, cải lương cuộc vận tải) vân vân.

Y viện Pasteur tại Saigon thì lãnh khảo cứu vấn đề này về phương diện khoa học, vì y viện ấy có đủ khí cụ mà khảo cứu, lại đã coi kiểm soát vật thực pha trộn lư tẻ, đã có khảo cứu về nước mắm, về chất bổ của gạo và về vật thực ấy đối với bệnh phong-phu (beribéri). Về nước uống trong thành-phố Saigon thiếu chất với và đã kiểm kê mà chưa sự thiếu ấy, vân vân. Ấy vậy quan Thống-Độc Nam-Kỳ nhơn vì ngài là chủ tể trong Thuộc-Địa mà ngài lại là lương-y nữa, tự nhiên ngài lưu tâm về vấn đề này, nên ngài giao cho Y-viện Pasteur lãnh mà khảo cứu cái chất các món vật thực của dân Annam và lãnh xét coi thứ nào có chất bổ bao nhiêu.

Muốn định chắc coi mỗi ngày mỗi người phải ăn những vật gì rồi lập thể mà sửa và thêm vật ăn cho đầy đủ, thì còn phải tổ chức, Mytho, Bentre, Gopong, Tanad; và ra một cái cơ quan đã thông thạo Trávinh, còn nhà máy Cantho thì cách tiếp dưỡng sanh-mạng, hiểu lựa giống lúa cho lính Cantho

rở các bệnh chứng bởi vật thực mà sanh ra, thông hiểu phong tục của dân, biết dân cần dùng vật gì, biết dân có sản vật gì, biết trong xứ đã có sản những món gì.

Bên muốn đạt đến cái mục đích ấy nên có nghị định ngày 24 Février 1926 đặt ra một hội Phái-viên, tri quan Giám-Độc chánh-tể, sự vụ là M. Tholance làm đầu-hội, và có cử những người đại-biểu của phòng Thương-Mại, phòng Canh-nông, hội trồng-lúa, cử ít quan lương-y, một vị hóa-học-sĩ và ít vị trí-thức Annam, làm Hội-viên.

Trong hội Phái-viên này, có đủ nhơn tài như vậy thì chắc sẽ khảo cứu thành tựu được cho vật thực của dân Annam khỏi thiếu những chất bổ nữa.

Hệ hội Phái-Viên tìm được phương pháp rồi thì nhà-nước còn phải kiểm kê mà phổ thông mà phương pháp ấy cho dân thâu hiểu dạng tập làm theo lần lần cho thành tục. Cái chương trình này dài-dần lắm, phải bền chí mà thi hành lâu năm mới biết qua được. Nhưng mà nước Đàng-Pháp bây giờ đang tay trong nước này mà đòi dài với dân mình bao bọc luôn luôn, bởi vậy cho nên nước Đàng-Pháp sẵn lòng mà thi hành cái chương-trình ấy.

Về cách lựa lựa giống tại Cantho và Mytho

Những người làm ruộng ai muốn đem lúa giống của mình cho nhà máy Cantho và Mytho lựa giùm cho, thì phải làm đơn gửi trước cho quan Tham-biện chủ-tỉnh.

Hệ lựa rồi thì phải giao liền, hết cho vừa giống lựa sạch rồi, vừa lúa xâu bỏ ra.

Mỗi thứ giống đem đến cho lựa thì ít nữa cũng phải 50 gia (mỗi gia 40 litres) mới được.

Muốn cho khỏi nhiều người chờ giống tới đón đợi một ít giờ, nên quan Tham-biện Cantho và Mytho sẽ thương nghị với sở canh-nông mà định ngày nào lựa giống của người nào.

Những đơn xin lựa giống sẽ được là nào thì gửi lên cho quan Quảng-độc sở Canh-Nông.

Theo lệ thường thì nhà máy Mytho sẽ lựa giống lúa cho tỉnh Trávinh, còn nhà máy Cantho thì

Một đêm xem hát cải lương tại Cantho

"Tuồng thầy Trang-Từ" (thứ tư)

Đêm thứ bảy vừa qua rồi đây tại nơi rạp hát Casino Cantho có bạn hát cải lương của thầy năm Từ (Mytho) hát tuồng "Thầy Trang-Từ" (cổ bông ca) tục gọi là Trang-Từ thứ tư. Tối bữa ấy người ta coi chật cứng, phần nhiều có mấy thầy mầy ông, vì qua bữa sau là ngày chùa nhứt nghĩ làm việc nên ai ai cũng rảnh rang, thông thả đến xem chơi cho tiêu khiển và mua vui cũngặng một vài trống canh vậy.

Tích tuồng này tuồng cho phần nhiều ai ai cũng biết, mà nhứt là những khán quan đêm ấy đã thao hệt rồi nên tôi không cần thuật lại hết đầu đuôi mà mừng làm chỉ mà làm cho nhảm chán chứ đọc giả: sống tôi xin nhắc lại ít điều mà tôi muốn phân đối với cái tâm tình, của thầy Trang-Từ đó thôi.

Trong đêm xem hát ấy, thấy tích truyện thầy Trang-Từ cư xử đối đãi với vợ như vậy thì tưởng chắc ai nay cũng đều hiệp ý ưng lòng cùng thầy Trang-Từ mà phụ bạc chế ghẻ, quay phụ nữ như nàng Diên-thị tẻ vậy này, và như người đàn bà quái ác chông do, nhưng chẳng biết còn khác ý nữa chăng, chờ tới thì tới sẽ khác năng, đã không hiệp ý với thầy Trang-Từ mà dường như có điều vật nhà không phục cái sự kiên của thay vậy.

Vinhlong, Rachgia, Soctrang, Bac-lien, Longxuyen, Chaudoc và Sa-dec.

Tuy vậy mà nếu đem giống cho nhà máy Cantho nhiều quá lựa không hết thì tức nhiên phải cạy nhà máy Mytho lựa giùm một mớ. Nếu có vậy thì mấy người nào ở gần tỉnh Mytho hơn hết sẽ đem giống của mình qua Mytho.

Nhà nước sẽ chức lượng mà làm cho mấy người chờ giống đến cho nhà nước lựa, khỏi nhọc lòng thất công nhiều và khỏi chờ đợi lâu.

Trong Báo An-Hà lúc trước trong bài luận về "Hôn-nhơn", thì tôi đã có nói về mấy câu chữ của thầy Trang-Từ nói truyền lại cho ta lưu dụng trong buổi này ếp đều khiêm nhả không thông đạo lý là thế nào: như câu, "Atyngh để như thủ túc phu thế như y phục" anh em đương thế tay chơn, vợ chồng như áo mặc rồi cởi ra, lại như bài cổ bông ca về nhơn tình thế sự thì tôi cũng đã có phân đối rồi trong bài ấy nữa. Vậy nay xin phân đối những điều mà tôi đã mục kích, trong đêm xem hát cải lương đó thôi.

Thầy Trang-Từ chẳng muốn làm quan với Sở-Oai-Vương nên dắc vợ là Diên-Thị vào ở trong núi Nam-hoa-Son, mà ăn tích và dặng có rãnh rang mà luyện tập phép tắc của ông Lão-Tử truyền trong cuốn kinh "Đạo-Đức chơn kinh".

Ngày kia buồn, thầy Trang-Từ đi xuống núi chơi bên gặp một chị đơn bà ngồi đương cầm quạt mà quạt mà chông cho khô dặng đi lấy chồng khác, vì hồi chông nàng chết có trời, biểu phải đợi cho cái mã khô rồi sẽ lấy chồng. Thầy Trang-Từ thấy tình đời như vậy thì bất bình nên bừu chửi nọ đưa quạt cho mình, rồi dùng phép tả thuật mà quạt, trong giây phút thì mã khô. Chị nọ bèn tạ ơn Trang-Từ rồi về lo lấy chồng, còn cây quạt thì thầy Trang-Từ xin để làm dấu tích.

Vậy anh em đọc giả mời tưởng quan với Sở-Oai-Vương nên dắc vợ là Diên-Thị vào ở trong núi Nam-hoa-Son, mà ăn tích và dặng có rãnh rang mà luyện tập phép tắc của ông Lão-Tử truyền trong cuốn kinh "Đạo-Đức chơn kinh".

QUẢNG CÁO

HÀNG ĐÔNG-PHÁP NGÂN-HÀNG lấy làm hân hạnh mà quảng cáo cho nhơn dân trong tỉnh Cantho hay rằng kể từ ngày 6 Avril 1926 hàng ngành sẽ khai trương tại châu thành Cantho và kể từ ngày ấy hàng sẽ sẵn lòng giao thiệp với mọi người có việc cần dùng về các công việc ngân-hàng. Bureau hàng ngành sẽ mở tại nhà cũ của sở Trường-Tiền Cantho.

cười, nhưng nghĩ cho chính lý thì cũng chưa phải là đùa làm cho ta đáng ghê.

Cũng bởi sự gấp gáp kỳ dị này mà thầy Trang-Từ mới cảm thấy quai của người đàn bà ấy đem về nhà đang khêu lòng thờ vợ. Khi về đến nhà rồi thì thầy ngẫm một bài thơ nói rằng: "Con người ta lúc sống thì ai không nói chuyện di-ân, mà chừng đã chết rồi thì có ai không quai mỗ chồng"? Bà Diên-thị là vợ nghe vậy không hiểu thơ gì, mới hỏi gan Trang-Từ thì thầy nói lại từ đầu cho Diên-thị nghe. Diên-thị giận lắm, nhiệt mắng mồm rồi xé quai nải tan. Bỗng đâu Trang-Từ phát bệnh đau nặng. Trang-Từ lại trời mà nhắc truyện cây quai. Diên-thị tức lắm muốn tự vẫn. Thầy Trang-Từ liền cang, đỡ rồi thầy hấp hối doan sanh; (Trang-Từ) chết đấy là dùng kẻ là thuốc mà (thử vợ).

Cách bảy ngày có một anh thợ săn rất lịch sự đi với một tên từ giã tìm thầy Trang-Từ mà học đạo, mà khi nghe Trang-Từ chết rồi thì xưng mình là Vương-tôn nước Sở đi đến đây rồi gặp thầy chết thì xin ở lại để tang một tuần ngày, trước là thợ tang sau xin xem những sách vở của thầy Trang-Từ để lại mà học.

Vương-tôn này lịch sự trai lắm nên lần la liếng thoàng mà lần lần Diên-thị phải lòng; sau này có lão từ giã mai một mà hai đảng cặp lạc.

Đến bữa làm lễ hiệp-hôn, lễ xong vừa rồi, sửa sang vào phòng nghỉ, thì Sở-Vương-tôn nhào la đau bụng. Diên-thị hỏi chỉ nói rằng không đau, vì đau quá. Diên-thị từng ngọt qua bên kêu anh từ giã đi theo Vương-tôn đó mà hỏi cội cang bệnh-ngạt của Sở-tôn. Từ giã nói thuốc trước có đau một lần, nhờ tẩu vua thì vua Sở bắt từ từ lấy óc cho nóng-mới hết, chớ nay đây óc đau ọc, nên chắc là Vương-tôn phải chết. Diên-thị nghe nói phải chết thì làm thần bán loan chẳng biết liêm kiem ọc ở đâu, bỗng trực như đến sự chống mình đã chết thì hỏi rằng: óc người chết uống được chăng? Từ giã nói chưa quá 49 ngày thì còn dùng được. Diên-thị bèn đánh liều bạo gan, xách bừa chạy đi bữa hôm của Trang-Từ chết còn quán tại đó. Để đầu bữa hôm vừa về thì thấy Trang-Từ trong hòm ngồi dậy. Diên-thị hoảng hơn bên kiem có nói trở xui hết. Nhưng đến chừng Trang-Từ hóa lại hình Sở-Vương-tôn và từ giã cho Diên-thị coi thì mới hiểu rằng mình bị kẻ, bao nhiêu công cuộc là phép tắc của Trang-Từ làm ra. Diên-thị then thuận tức tới bên thắp đèn mà chết. Khi nàng chết rồi thì Trang-Từ điềm nhiên chẳng cho ai trong nhà than khóc, dạy liệm vào hòm rồi cô bỗng ca chơi chớ chẳng chỉ thương ước.

Kỳ giả xem đến đây thì cảm xúc lắm, bởi tâm xúc động tự nhiên của tôi quá buộc tôi phải viết ra mấy lời trên đây cho khán quan lượng xét.

Trang-Từ vẫn là một văn nhân danh tiếng làng này về đời Mạc-châu, nước Tống (Trung-Huê) nên danh tiếng ấy đồn truyền lại từ khi ấy cho đến buổi này trong cả nước Tàu và nước ta đó, thế mà ngày nay tôi phải đối với cái gì kiến của, thấy thì là một đấng quá đáng ngạo, hống và không nể uý. Nhưng xin xét lại coi: như thầy Trang-Từ là một đấng gồm đủ văn chương, tri hóa lại trong mình thêm có pháp tắc tính toán, mà như sao không rõ thấy sự gấu dưới của loài người và lại đứng trong trần, ai ai cũng chẳng dám gọi mình toàn-hảo, ai ai cũng mang một lối xác thịt yếu đuối nung nề, dẫu phe nam-nhĩ trí học lực-lượng can đảm, có tính cách có ăng-đi-ét danh giá trong, mà ruồi làm con sống gió nung nề thì ọc là cũng tay chuyên mà phải sa-ngu-vợ, phương chi là đơn bà đã sống

lành yếu dưới nhẹ lòng nhẹ trí mà thầy Trang-Từ dùng phép tắc mình mà gài bày vợ thì lời tưởng cho phần nhiều ọc ai cũng phải mắc bẫy cho chẳng luận là một nàng Diên-thị là vợ thầy đấy mà thôi đâu. Mà và như có ai đứng sức cũng coi tự nhiên mà thắng đặng mấy con ma cam đồ nang nề ấy thì cũng chớ ngỡ rằng mình giỏi-giỏi cũng là tài tình chi đó, song phải nghĩ rằng mình nhờ sức thiên-nhiên của ai đó nên mới thắng đặng con bả bồng xâu hồ vậy. Như thế mới biết mình là yếu đuối mà hạ-nhinh xuống cũng là thương yêu kẻ khác yếu đuối hơn mình.

Và lại khi nàng Diên-thị tự-hối lỗi mình mà than khóc đến nỗi phải quyền sinh mà đến bà sự làm lỗi của mình thì những kẻ ăn dứa ở trong nhà nó còn biết tủi lòng than khóc thay, mà có lý nào thầy Trang-Từ đánh lòng cứng như sắt đá mà chẳng có một giọt lụy thương người lắm lời. Tuy là người lời thật, song lời ấy tại ta, nghĩa là mưu kế ta nên nung phải lụy, nay nàng chết mà chuộc lỗi nàng rồi, thì có lý nào ta còn cố-oan mà dành quên sự vợ chồng chăn gối bấy lâu sao? Lại nữa theo đạo-lý thì ta phải thương hại hết mọi người dẫu những kẻ thật tự họ làm lỗi thì ta cũng thương hại cho họ nữa vậy, mà thầy Trang-Từ là một người danh tiếng như vậy mà làm ra có đời này rồi đánh lòng điềm-nhiên không nao núng thì thật là tệ lắm!!

Tôi nói đây chẳng phải là bảo chữa cho nàng Diên-thị, song nếu xét như nàng thì cũng chưa phải là một lỗi mà làm cho ta đáng ghê đáng trách dẫu. Như ta thấy nàng dám bạo gan cầm bừa mà bữa hôm thầy Trang-Từ thì chẳng qua là chữ hui nó xui giục con người tôi tâm u ám đó thôi, nên sau này biết mà quyền sinh mình cho vừa lòng Trang-Từ thì cũng là đều đáng thương đó! Thế, mà thầy Trang-Từ chưa vừa lòng nữa thì là người quá gắt. Thước ấy chuyện nàng Diên-thị đối đãi với chồng như vậy mà ta gọi rằng bạc ác, chớ như đời này đây, mấy chị có chồng mà còn nầy người nầy mai người kia, hoặc có những mà còn tư thông với kẻ khác, có khi thuốc chồng mà lấy trai, nữa thì mấy thầy Trang-Từ đời này mới nghĩ sao? Chắc mấy thầy sẽ khẩy đòn kiếm, đòn đoan cũng mấy có phong-nguyệt nơi Khách-Lầu, Lữ-Quán mà ca, bình-bản, hành-văn, từ-dại văn, văn, theo điệu cải-lương cũng như ta đã xem thấy trong đêm hát cải-lương có hai Cúc đồng vai tuồng Diên-thị tới lúc tự tử, thấy tôi nghiệp quá, còn thấy bảy Thông làm vai Trang-Từ đứng lớp cõ hồng ca trong sân vợ chết thì là thối ghê lắm.

Ấy là tình thật nói chơi, xin thầy bảy có hai chớ chấp, chớ tôi cũng biết rằng ọc, thương n ừng người thuốc trước mà cũng kích người này mà có nghĩa lý gì.

Thế là một đêm coi hát cải lương đã xong rồi, tôi xin thay một c-o-ana em ở Cánh-tho để lời, khen bạn hát cải lương của thầy Năm Tú; thấy đều ca ngâm đúng hực, như nghe trong đĩa máy hát làm sao thì trên rạp hát cũng vậy, những bộ tịch múa men như thể tự nhiên, lớp nao vai này coi tinh lịch, còn những tiết truyện diễn ra tuồng thì đều có phong hóa luân thường đạo lý cả. Thật là đáng khen vậy.

Một người đi xem hát
F. Bui-cô-cô-Hon

Lời rao can kiệp

Cách giữ phép vệ sinh cho khỏi bị bệnh thiên thời

Mọi đầu mùa nắng đây thì đã có là rất bệnh thiên thời. Chớ sao đến lúc chán mùa nắng lượng thì bệnh ấy lại càng nhiều hơn nữa. Vậy nên phải lo phương thế mà tranh cho khỏi làm bệnh nguy đó, nó truyền nhiễm theo vật ăn uống và cầm đồ ăn và miệng. Nếu giữ y phép vệ sinh thì sau đây

thường thường sao cũng khỏi bị bệnh truyền nhiễm đó.

Nhứt là chúng nên uống nước lạnh sống sít ở dưới sông, rạch, kênh, ao. Mỗi buổi chiều phải liêu coi nước dùng ngày mai chừng bao nhiêu thì nấu nó cho sôi trong 10 phút đồng hồ rồi đựng riêng trong một cái hũ. Lu-chi, cho thiệt sạch mà phải rửa lu hũ ấy lại bằng nước sôi. Nói trong ban đêm nước ấy nguội lại rồi, thì dùng mà uống, hay là nấu trà, nấu đồ ăn. Nước nấu chưa trong lự ấy nội ngày còn dư lại phải đổ đi, mà nấu nước khác để vô để ngày mai dùng. Lu, hũ đựng nước nấu đó phải rửa cho kim dùng để huội bậm và sáu bộ chỉ rửa vô trùng.

Hai là phải cần thận về đồ vật thực. Đồ ăn uống phải để một chỗ sạch sẽ, ví như để trên một tấm thớt thì mỗi ngày phải rửa tấm thớt ấy với savon cho sạch. Đồ chưa nấu, như cá thịt, thì phải lấy vải sạch mà dây lại, đừng để ruồi lảng dậu hay là độc trùng chỉ bò trên đồ ấy.

Chàng nên ăn rau, cải, dưa, cà, trái cây còn sống chưa dặng chín vì các vật ấy chậm tiêu, nặng ruột làm cho ta dễ trúng bệnh thời khí.

Ba là, trước khi ăn cơm hay là ăn hàng phải rửa cho thiệt sạch với savon, vì khi mình làm công chuyện thì tay phải cầm vật này, vật kia, nên tay phải bẩn. Nếu không rửa cho sạch rồi cầm đồ ăn, tự nhiên đồ ăn phải dơ. Còn các món đồ đựng đồ ăn như đĩa, chén, tô, muỗng, phải bỏ trong chậu, điếm mà đồ nước sôi vô đó rửa nó.

Các lời dặn dò phải nhớ mà làm y theo vậy, dẫu trong lời xóm, làng giềng mình không có binh ấy mặt lòng.

Còn nếu trong xóm có người bị bệnh thiên thời, thì chẳng nên lại gần kẻ bệnh, và kẻ nuôi bệnh. Chàng nên vào nhà kẻ bệnh ấy, và phải lập tức cho hương-quan trong làng hay và giúp người lo sự ngừa phong cho khỏi lây ra nhiều người khác. Chàng khi nào dùng đồ của người bệnh đã dùng rồi, chén, muỗng, quần áo, chén, tô, và các vật khác nữa, các món đồ đó thì hương chức làng phải đốt thiêu hay là rửa cho sạch theo cách dạy riêng.

Nếu có người nào bà con thân thích với mình ruồi bị bệnh thời khí thì mình phải lập tức báo cho làng hay. Nếu người bệnh chết thì phải lập tức chôn liệm. Liệm chôn cách mà chôn, và cách thiêu phải ngừa phong làm sao, thì phải tuân y mà làm theo.

Những người nào bỏ qua không cáo cho làng hay và không tuân y theo các điều dạy trước đó sẽ bị trách cứ nặng nề.

QUAN THAM-BIỆN CHỦ TỈNH CANTHO

PROVINCE DE CANTHO Avis d'Adjudication

Lieu date et heures de l'adjudication
Bureaux de l'Inspection de cantho, le 3 Avril 1926, à neuf heures du matin.
OBJET: Construction de 15 buses simples de 0.50 de diamètre et de 3 buses simples de 1.00 de diamètre intérieur sur la route Provinciale N° 37 (Partie comprise entre Caïvon et Tráon).
Impo: l'ance approximative: 10.179.600.
Cautionnements provisoire & définitif: 171.800 & 523.500

Bureaux où le cahier des charges peut être consulté: Bureaux de l'Inspection de Cantho, Bureau de la Sub-division des Travaux Publics de Cantho et au 4e Bureau du Gouvernement de la Cochinchine à Saigon.
Cantho, le 16 Février 1926
L'Administrateur,

REPUBLIQUE FRANCAISE Liberté-Egalité-Fraternité

PROVINCE DE SOCTRANG Avis d'Appel d'offres

Province de Soctrang. Lieu, date et heure extrême de l'appel d'offres
Inspection de Soctrang, le 2 Avril 1926, à neuf heures du matin.
OBJET: Travaux de grosses réparations au Tribunal de Soctrang.
Montant approximatif: 27.000.000
Cautionnements provisoire et définitif: 10.000 & 20.000.000

Bureaux où le dossier peut être consulté: le Bureau du Gouvernement et Bureau de l'Inspection de Soctrang.
Soctrang, le 22 Janvier 1926
L'Administrateur

SỞ NỮ DANH HIỆU XE "BÉCÉ-SPORT"

Những cuộc đua ăn

Dua đường trường

Cuộc đua 17 Janvier 1926

Tốp nhứt (mấy tay đại tài

1° LUONG, 2° LONG

Tốp nhì: KEN

Tốp ba: 1° PHANH, 2° LUY

Cả thảy đều cỡi xe

Bécé Sport

và boya Dunlop

Xe và boya dùng gần bực

tận thiện tận mỹ rồi

Dua vòng trên Piste

Cuộc đua tối 15 Février 1926

Chạy 1.000 thước

1° J. CELICOURT, 2° DAM-HAI

Chạy 2.000 thước: 1° J. CELICOURT

Chạy đua cách Huế-kỳ, 60 vòng

Equipe nhứt xe Bécé-Sport

LUONG với PHANH đoạt giải nhứt

Hãy nhớ: Luong đoạt giải nhứt cái

vòng chót, qua mặt hết tất

người kia, xem cách lướt xống

thiệt rất đẹp mắt vô cùng

Cuộc đua ngày 17 tháng trước và các cuộc đua trước kia nữa, cũng là cuộc hành trình ở Hà-nội và Saigon của Marc với Demarneffe đường trường rất cam go, lên dèo xuống hũng, thi đấu thầy sự chắc chắn sự bền bỉ của xe BÉCÉ SPORT là dường nào rồi.

Mấy cuộc đua vòng tròn trên Piste hôm khai trương đua đây, thì lại thầy rõ thêm cái sự nhẹ nhàn của xe BÉCÉ SPORT nữa chưa có thử nào được vậy.

Các cuộc đua trên kia mà xe BÉCÉ SPORT được nổi danh lừng lẫy là bởi.

Người cỡi đều đại tài.
Đồ vật liện dùng làm cùng tốt nhứt hạng
Thế thân sắp đặt tạo thành cũng hơn người ta hết

của xe

B. C. SPORT

Hết thầy kiểu xe cũng có để bán tại Saigon:

Nơi tiệm: LÉ-VAN-DU, đường Amiral Dupré

TÂN-PHÁT, đường d'Ormay

DỠ-SHƯ-LAËN, đường d'Espagne

Còn tại Chylôn thì

Nơi hãng: B. CANCELLIER, 66, quai Testard

56, đường Tổng-dốc-Phương

Nơi tiệm: MỸ-NAM, 42, đường Tổng-dốc-Phương

LỜI RAO

Kính lời cùng quan khách đáng tường:

Tôi mới dọn một cái nhà ngủ để hiệu là: HOTEL TRẦN-ĐẤT (Nghĩa là khách lữ) môn bãi 26, đường kinh lập Delanoue ở ngay nhà hát bong Casino, châu-thành Cánh-tho. Có dọn mười sáu cái phòng sạch sẽ, khoan khoái và đẹp để lắm. Trong mỗi cái phòng có, đồ chương diện dặng kêu bồi; tại nhà ngủ có, telephone số 16, tiện bề cho quan khách chuyển vàng với người quen ở xa; có bàn cơm tây. Bồi thiệt tha và có lễ nghi.

Vậy xin quan khách có dịp ghé nghỉ một chuyến thì biết, chớ tôi không dám bảo chuột nhắt lời.

Nay kính,

HOTEL TRẦN-ĐẤT, Cánh-tho-Ville

Village Trung-thành ở Qui-nhon Binh-dinh

Long-thành, le 21 Juin 1924

A M. Lữ-thần-Kỳ Sadec

Thuốc trị bệnh đơn như thần

Binh-dinh, le 10 Janvier 1926

A Monsieur Lữ-thần-Kỳ a Sadec

Kính thăm ngài cùng qui quyến cho dặng vạn sự như ý. Vả chứng bệnh tôi là bệnh phong đơn, mới phát đầu tháng 6 năm ngoái (1924) mà hiện bây giờ thì hơi tay, hai chứng đều tê, hai tay dầy dơ, mặt hơi nổi dác, nhứt gáy nhứt cật, chứng sanh mụn, uống thuốc bắc đã nhiều lần mà ngày càng nặng, cho nên tháng sáu (1925) tôi có nghe M. Đặng-Khai-Môn-têur a Vinh-phu, quen lớn nói rằng: ông có thử thuốc dàu Song-long giải độc N° 85 trị về bệnh phong đơn hay lắm, nên tôi có viết thư vô mua, tôi uống hết 10 ve Song-long giải độc thì bệnh của tôi đã dưng rồi, nên tôi gọi lời vô cam tạ ơn ông, và xin ông cho tôi biết, uống thuốc nào bỏ lại và ọc gì thêm cho tôi mua ít món như sau này:

3 ve N° 11 bảo phế	3.00
10 ve N° 2 huân ho	2.00
6 ve N° 12 thuốc sứt mắt	0.60
10 ve N° 10 thuốc bổ huyết	6.60
6 ve N° 28 thuốc bổ âm	1.00
1 ve N° 73 thuốc thanh cung	0.60
3 ve N° 32 thuốc tiền thực	0.90
6 gói N° 1 thuốc bổ huyết	2.50
1 ve N° 39 thuốc khoan trung	0.80
1 ve N° 65 Song-long giải độc	5.00

25.70

Xin ông làm ơn gửi Contre rembourser cho tôi.

M. Đỗ-vô-Cát
cựu phẩm giáo sư

Monsieur Le-lưu-Khe
Secrétaire

Village de Mỹ-khoan - Long-thành
P. S. M. Félix-Mông-Trần là chủ-nhơn Tân-Biên-Tập-Quần-ban di thư-vòng-truyền ở Cánh-tho có mặt di thư thuốc của nhà thuốc Lữ-thần-Kỳ bán cùng y một giá, không ọc lợi, gởi cách tính-lên giao-nguồn (Contre rembourment)

CATALOGUE FRANCO SUR DEMANDE

500000 quang

Ai muốn thử số mạng làm giàu trong nháy mắt thì mua mạt dat 20 quang
 đồng cho **HANQUE DE CRÉDIT COLONIAL, RUE PAPÈRE, MARSEILLE,**
 (FRANCE), còn sau sẽ đợc 10 tháng rồi tháng 30 quang nữa. Trời nà ó lại có
 biết chừng đâu, tên làm từ từ lắm!

500.000 *quang*

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère 8, Marseille (France)
 Ôn sau đổng 16 tháng, mỗi tháng 20 quang, thì mình được làm chủ với h viếng
 cái số của mình mà chờ ngày trổng lãnh tiền.

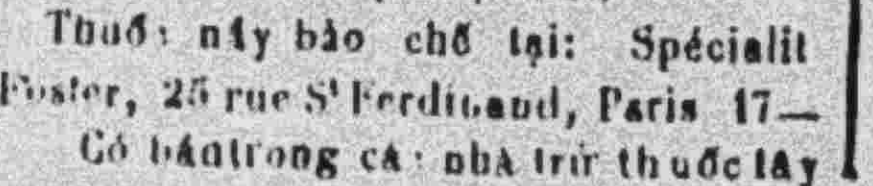
Bánh này là của thợ Asean làm ra, ăn ngon, mùi thơm tho, dễ ăn được, không kém gì bánh tây, mà giá rẻ hơn nhiều. Mỗi hộp chỉ có 0.55. Xưa quý vị mua ăn thử thì biết bánh này làm rất tinh khiết và lý-ang. Mua bánh Quốc Ngữ tức là giúp cho người đói ăn - tang mau tiến phát trong công-ngộ.

Có trữ bán tại
TRUNG-CHAU LỮ-QUÁN CANTHO
và AN-BÀ LỮ-QUÁN CANTHO

hỏi quí ông quí bà có việc. Hiếu-hi
chỉ mà muốn họa chơn dung lam kỳ
tiệm để dơi về sau, bay là quí ngài ở
nhà mà có ông thân bà thân tuổi cao
không thể đi xa được mà muốn họa
hình sẽ dơi cho con cháu, thì bốn tiệm
đó sẽ xong lòng cho ông đi dơi, nhà

đến cơ bản.

At muốn mua xin gởi thư đến cho :
" AN QUÂN AN-HÀ CANTHO "

AI MÀ DÙNG
 THUỐC HUỖN
 của ông
 Lương-y DEHAUT

mà XỎ
 thì chẳng cần chi phải

CỬ ẶN

và ăn đường trong phồng.
 Thuốc huồn này để uống lắm và đã
 mau xỏ lại xỏ rất êm thắm

Bán tại
 Nhà ông Lương-y DEHAUT.
 147, Faubourg, St Denis, Paris.
 và khắp trong các cheminées
 đều có bán.

ТІЕР ТНЕС

Vậy tôi xin tiếp: kể từ lời công
động Hân-ý, một nhà lập rừng
Mộng Cầm, kết nghĩa vợ chồng, kẻ sơn giả
chợ. Dẫu rằng tôi là nhà hàng-vi, sơn

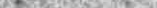
đi làm mướn, chiều đi làm thuê. M
ang có g vại phèn xuống rẫy, giờ l
áo rải, quần bó. Tôi giúp cho nàng
bấy lâu quen ra vào công việc, cả
lầu sòng, mà nay phải bị nhốt nhà g
xương lên cửa sổ. Xưa kia thì nhà
ngồi, bước thềm, mà nay lại vạt tre, vách
lố, chớ có tôi coi nàng có vẻ hàng láng
lại chẳng than vì vậy bạc. Lầu lầu ở
lầu g vại thì ở, chỉ em hàng xóm, ai
thấy lánh tránh hậu của nàng có g
đem dạ đến yêu, kiếm lá bèo quăn áo về
cho nàng may thuê vá mướn, mà ch
mặt thêm tiền dạn, có sẵn ăn, sẵn m
nơi người cho phủ phơ, lành ăm. Càng
nhờ nàng tuy bấy lâu quen lẩn gi
sống mà khó ghì x-xi; em cái số ti
âm mướn làm thuê của hai vợ chồng
tôi bấy lâu đành thế đến nay thì ra
lặng trên hai chục đồng! Như ai mà
lợ cái số liên còn con ỹ thì cho là
không bao nhiêu, chớ như tôi bấy lâu
âm này sao nhàn nhả bất-liệ, g
rong chính vừa đủ bữa, không c
đến giọt dấm bạc, mà nay lại nh
một tay nàng H à g-Yến của m
đủ

đánh mìn có được một số tiền lớn lao như vậy thì công gọi là tiểu - phú gia chơi một khi kia, nhàn - nhàn rảnh - rảnh trên trời thì bằng ngựa嘶嘶, còn dưới nước thì gợn sóng 粼粼, lần - lần cho khua động là cây ngọc 瑟瑟, tựa hồ như ngọc 琤琮, thanh 琤琤 tiếng ba 淅淅, hồ 淅淅, thềm 淅淅, hồ 淅淅, ngoài cửa sổ là trăng 皎皎, ngoài lại động 漾漾, ngâm vào vát, coi ra có vẻ in diêm, tịch tịch. Thật là một cảnh rất u nhã ở nơi đồng bãi. Ngoài ra vọng thàng - lầu, tiếng đờn và chuông tới thì không có người đi tới khác ngoài ăi gió đưa cành liễu vào trong vườn. Ấy là người thanh cảnh, như ưash thế loại với chủ thấy vậy, thì làm sớ lại cả gấm lên chầu này, mơn lấy một khúc cơ đồ của nhà vua mà làm đồ hầu hạ. Trong ra cho mượn mắt người xem huyên - Trơng lú ăy nàng Nguyệt - hoàng - ăy và tôi cũng thích hạp cả cảnh thiên nhiên này, nên cứ nhay để bước dạo quanh trong vườn mà đàm đạo. Thật

Anh đẹp cực kỳ, nên chúng tôi, khi thì
 ngồi dưới bóng cây tằm, khi lại dựa
 vào cây thủy liễu. Nàng lại gọi
 tôi là thiếp, tôi gọi nàng là anh,
 anh là người rất đẹp, chỉ hơn nó
 một chút, tôi đem nó mang theo,
 được người Minh hách đáng thúy thiếp
 rất vui lòng mà được một người bằng
 anh minh sao? Nhưng thiếp buồn vì cái
 ru của quá nặng, oán nó quá nặng, bấy
 nhiêu cái lòng thiếp vẫn không nguôi, thưng
 mới ngộ với anh nếu thiếp quyết
 an khoả rồi bỏ hạ. Ôi! mấy ai lấp
 mắt cho đây?.. Anh giận lắm người
 đó chuyện trăm năm. Vậy thiếp cái lạ
 anh đi đâu thương chút phút, bặt bèo
 non thiếp gọi anh qua chơi nước đồng
 hương, thì cha thiếp ở nhà nuôi vàn
 anh đi an-giã. Nghe nàng nói hai tiếng
 an-giã thì trong dạ tôi rất mừng,
 ước mong cho mau đến kỳ khai mui, để
 anh và tôi có trở sánh năm-tử và đôi
 thiếp thờ hương, giúp dòng trước
 anh cho anh thật là. Suốt lại nghe
 anh nói tôi giúp anh, đừng thay
 đổi mà trả cái phụ thủ giết còn da

phu! Chẳng đợi nàng khuyên lơn lâu
lắc, tôi bèn tỏ sắc mặt buồn hoan và
nói cũng bằng giọng: "Nàng ơi! tôi
là vốn phận si hèn, đã chịu từ
"nhỏ vô cớ cho đến lúc trưởng thành
nay nàng lại chẳng yêu tôi là lẽ nào
hơn mà đem kỷ ái cái tuyệt trong, thì
cố khác nào như bỏ cái đũa vàng,
vật báu lại như vật hóa đống, giá
chẳng tôi đã kết cữu cùng nàng thì ch
đó là cha đây, thù kia như thù họ.
Tôi lại há đem lòng triêm-hà mà chẳng
cừu-hen, cảm-giận hai-vân sao? !
Nhưng không có dịp vào đến tới phải
đánh khoăn tay mà chờ thời, nay
hàng lại nhắc đến thì tôi biết tích sao
cho tiện? — Nàng đáp: "mình ơi!
Từ ngày tôi cùng mình đem một chữ
lòng và kết cữu, quyết đánh đổ trăm
lăm, thì trong gia-đạo mình cũng chẳng
ợi chi là dư dả. Thế thì mình khó mà
đầy vụng trên đường thù oán cho đáng.

(Còn tiếp)

L'Imp. le jour,